

poglavja in srečen konec zgodbe, medtem ko dečki »požirajo« vsako besedo in neprestano sprašujejo o pomenu neznanih besed. Smiselno se mi zdi, da organiziram uro z njimi, in da nekaj teh besed razložimo. Besednjak se navezuje na morje in jadrnice, torpede in na kvartopirstvo ...

Ves čas mi dajo vedeti, da v bratovščino ne bi sprejeli vseh ljudi, ne znajo pa razložiti, zakaj jih prisotnost novih članov moti. Niso začutili, da morajo biti člani bratovščine delovni in vredni zaupanja. Oni bi jo sestavili glede na priljubljenost med sošolci in niso še sposobni ljudem dati priložnosti za nov začetek. Knjiga nam je dala veliko tem za pogovor in izjemno nas čustveno preveva.

- *Učenec:* »Bratovščine so po navadi skrivnostne zato, da drugi ne tečnarijo, da bi se pridružili. Ohranjajo skrivnosti. Če jih je preveč, ni več skrivnosti. Zaupanja. Ustanavljajo se, da bi drugim lahko pomagali.«
- »Učiteljica, koliko ljudi je lahko najmanj v bratovščini,« vprašajo. »Kako se reče bratovščini, ki ima enega človeka, polbratovščina? Ne, ne, trije morajo biti, manj ne more biti bratovščina.«

Teh odgovorov nisem dala. Pustila sem jih, da sami oblikujejo podobo

bratovščine, saj si skoraj ne upam trditi, da nisem jaz in moj jaz kdaj najboljša bratovščina (hec).

- *Učiteljica:* »Je pomembno, koliko oseb je ali je pomembno kako delajo in sodelujejo?«
- Vedo, smo že izpili: »Da si zaupajo, da si pomagajo, da se ne izdajo ...«

Učenci želijo pisati o nadaljevanju. Po smrti matere so si zelo želeli, da Ivo in oče ostaneta prijatelja za vedno, da skupaj odideta iz otoka - samo eden fant je zgodbo nadaljeval tako, da se oče opraviči in zasluži denar, da ga povrne ribičem in da oče in Ivo živita na otoku. Drugi učenci predvidevajo, da skupaj odplujeta v svet, kjer srečno živita do konca ... En otrok piše o težkem življenju Iva z očetom, saj se oče ne more otresti pijančevanja in kvartopirstva.

Še zdaj ne morem verjeti, da so doživeli tak šok ob smrti očeta. Bila je smrtna tišina. Eden od živahnijših fantov je rekel »E, pa daj, brez veze.« Tudi jaz sem bila šokirana, nisem pričakovala takšnega šoka. Čakala sem, da se ura konča, niso me več poslušali pri branju. Vsak v svojem svetu so se razšli, razblinila so sem jim pričakovanja in upanje.

»Po dolgem in krutem pretepu so odgnali sina in očeta v Brazilijo in živela sta beraško življenje. Oče je

spet vse zakartal. Nekega dne pa je zmagal. Dobil je veliko denarja. Kupil je dve ribiške ladji in mreže pa obleke. Vrnila sta se, glejte bratje, prinesel sem ladje, kot sem rekel. No, me boste zdaj spustili v mesto. Od tedaj pa so ga spustili in srečno so živeli, saj je oče držal obljubo,« to nadaljevanje zgodbe je bilo kot bi knjigo fant že prebral.

»Ivo in oče sta spet skupaj. Ivo je zdaj srečen. Oče ga nauči kaj novega. Oče in sin bosta spet ribarila z ribiči. Odpotovala bosta na otok in opiše mu, zakaj mu je umrla mama. Ivo in oče si bosta naredila hišo in oba bosta imela veliko prijateljev. Lovila bosta, skupaj.« zapiše naslednji učenec.

Sedaj, po več prebranih poglavjih, razumejo, zakaj je Ivo lahko vodja. Zdaj so zadržani, ko jih vprašam, ali še zmeraj želijo biti vodje. Pogum, poštenost, pomoč, hrabrost, zrelost. »Vsega tega jaz nimam,« reče majhen Miha. »Mene je strah, ko sem sam doma.«

Učenci, ki besedilo poslušajo že drugič, povezujejo v celoto tudi podrobnosti, ki se jih prej niso zavedali.

*Učenci in učiteljica
Saša Veler, OŠ Ivanjkovci*

Cankarjevo tekmovanje – izziv za tiste, ki hočejo in si želijo več

Veščina strokovnega in ustvarjalnega pisanja je ena izmed tistih veščin, ki se je naši učenci pogovorno zelo neradi lotevajo, se jim zdi napor in kaj hitro obupajo.

Kot učiteljica z že nekaj prehojene poklicne poti in kot dolgoletna članica komisije za Cankarjevo tekmovanje (učim slovenščino na predmetni stopnji) lahko

temu pritrdil, pa hkrati tudi takoj zanikam. Zakaj tako paradoksalno stališče? V teh letih sem se namreč »namučila« z različnimi tehnikami učenja pisanja (pred) esejističnih

besedil, pa je bil napredek včasih pri (nekaterih) učencih majhen, oni pa nejevoljni; pa na drugi strani prebrala toliko odličnih, kakovostnih razlagalnih spisov za tekmovanje, da se mi je kar smejalo (Preberite si kakšen nagrajen spis iz prejšnjih let v reviji Moja slovenščina!).

To spoznanje me je naučilo (da ne bi bilo odporna!), da je treba z navdušenjem in raznimi demonstracijskimi tehnikami navdušiti tudi učence. Ni dovolj moje strokovno vedenje (pridobljeno iz literature, priporočil za Cankarjevo t.), treba ga je na primeren način posredovati in pokazati učencem, vsakemu na individualen način. Kolikor mlajši so, toliko več je potrebno skupnih pogovorov o prebrani knjigi (postavljanja vprašanj/zbiranja informacij), skupnih korakov in skupnega pisanja (uvodov za pritegnitev bralcev, razčlenjevanja navodil – pisanja po odstavkih, iskanja zaključne misli). In po pisanju oddajanja povratnih informacij učitelja in

učencev (pisnih) in izboljševanja izdelkov. Ne smemo pričakovati, da bomo zgolj z enim ali dvema izdelkoma pred tekmovanjem »naredili« zlatega tekmovalca. Zato že kar nekaj časa vse knjige za Cankarjeva tekmovanja uvrščam v letne priprave za slovenščino in jih obravnavamo ter pišemo tudi pri pouku z vsemi učenci. Splača se!

Letos to prakso živim s svojimi osmošolci in devetošolci. Srečujemo se enkrat na teden (do tekmovanja) v okviru ur dodatnega pouka. Septembra so prebrali knjigo doma (z mlajšimi berite skupaj v šoli!), potem pa smo si postavili cilje in kriterije uspešnosti (pomagamo si z Arhivom Cankarjevega tekmovanja na spletu in letošnjimi Priporočili). O knjigi (v povezavi s cilji tekmovanja), vseh prvinah, avtorju, izkušnjah učencev so nastajale beležke (jaz jim pravim čečkalni listi) vsakega posameznika. Zdaj smo že v fazi pisanja. Ker smo od šestega razreda dodobra usvojili zgradbo razlagalnega spisa (pomagamo si z različnimi obrazci načrtov - lastnimi), jih zdaj

načrtujemo, pišemo in izboljšujemo ter ob tem glasno debatiramo. Vsak teden znova. S težkim delom! In vsak teden znova je bolje ...

Ali kot je ena izmed naših letošnjih tekmovalk zapisala v zaključku enega izmed svojih esejev/vaj:

Tudi nadpovprečnost boli. Kot kakršna koli drugačnost. A raje sem drugačna in posebna, kot pa otopela. Nočem dopustiti rutini povprečnosti, da počasi ubija mojo osebnost. Želim, da me v mesečini lepote življenja polni drugačnost. In ravno tako, kot kit ne more preživeti brez vode, tako jaz ne morem preživeti brez drugačnosti. Da, to sem jaz. Kit, ki se je odločil. (učenka P. V., 9. r.)

Take tekmovalce za Cankarjevo tekmovanje moramo vzgojiti! Navdušene, motivirane – ki za eno zapisano besedo še najdejo cel kup svojih.

Neža Ritlop,
učiteljica slovenščine na
OŠ Turnišče

**Kulturni
bazar**
2019

Nacionalni mesec skupnega branja, predstavitev nacionalne medresorske akcije za spodbujanje branja
Sodelujejo: Petra Potočnik, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS; Diana Volčjak, Andragoški center Slovenije; Savina Zwitter, Bralno društvo Slovenije
Dolgoročni cilj NMSB je, da preraste v stalni medresorski program, ki bi prevzel celovitost

nacionalno skrb za področje bralne pismenosti in bralne kulture. Predstavitev rezultatov in izsledkov prvega NMSB 2018 ter napoved NMSB 2019.

13. Slovenski bienale ilustracije, vodenje po razstavi
Izvajalka: Tina Kralj, Cankarjev dom
Predstavljeni bodo letošnji izbranci strokovne žirije, ki so se prijavili na javni razpis na temo umetniške ali poljudnoznanstvene ilustracije, med katerimi bodo izbrani tudi nagrajenci za knjižno ilustracijo. V okviru spremljevalnega programa bo predstavljen tudi dobitnik

nagrade za življenjsko delo, Kostja Gatnik.

Celoten program Kulturnega bazarja 2019 najdete na www.kulturnibazar.si.